

ULICE

Nie sposób zmieścić całego bogactwa Kowna na tak skromnej mapie – w końcu w latach 1919–1940 wzniesiono tu ponad 12 tys. nowych budynków! Dlatego polecamy spacer ulicami V. Dutvinskio (tu w okresie międzywojennym mieściły się przedstawicielstwa zagraniczne), K. Donelaičio, Kęstučio, Maironio, A. Mickevičiaus. Następnie można pospacerować po ulicach Trakų i K. Būgos w pobliżu Darku Spokoju, wspiąć się po schodach do dzielnicy Radijo, przejść się ulicami Vaižganto i E. Fryko, aleją Perkūno, dotrzeć do Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kownie i zatopić się w architekturze budynków mieszkalnych przy ulicach Lelijų, Radastų i Tulpių. W tym drewnianej też!

Na pewno da się zauważyć, że niektóre budynki opatrzone znakiem dziedzictwa europejskiego są puste i w złym stanie. Do niektórych nie można wejść. Inne zachwycają świeżo pomalowanymi elewacjami. Kowno jest różne! Warto poznać wszystkie jego oblicza, abyśmy mogli iść dalej, prawda?

Milej wędrówki!

Budynki ze znakiem dziedzictwa europejskiego

- V. Dutvinskio g.
- K. Donelaičio g.
- Kęstučio g.
- Maironio g.
- A. Mickevičiaus g.
- Vaižganto g. / Fryko g. / Perkūno al.
- Trakų g. / Būgos g.
- Dzielnica Radastų / Tulpių / Lelijų

ARCHITEKCI

POZDROWIENIA Z KOWNĄ!
Z DUMĄ ZAPRASZAMY DO MIASTA, KTÓREGO MODERNISTYCZNA ARCHITEKTURA Z OKRESU PIERWSZEJ REPUBLIKI ZOSTAŁA WYRÓŻNIONA ZNAKIEM DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO I STATUSEM ŚWIATOWEGO DZIEDZICTWA UNESCO. NIC DZIWNEGO, BO WSPÓŁCZESNE KOWNO NIE ISTNIAŁOBY BEZ EPOKI TYMCZASOWEJ STOLICY. W LATACH 1919–1940 „ZASTĘPOWALIŚMY” WILNO I NIEMAL Z DNIA NA DZIEŃ Z MIASTA NA ROSYJSKIEJ PROWINCJI STALIŚMY SIĘ EUROPEJSKĄ STOLICĄ, BYŁ POŚPIECH. POTRZEBNE BYŁY INWESTYCJE. TRZEBA BYŁO SIĘ ZJEDNOCZYĆ. A PRZEDZĘ WSZYSTKIM UWIERZYĆ! NIE BEZ POWODU TEN STYL W KOWNIE JEST CZĘSTO NAZYWANY ARCHITEKTURĄ OPTYZMU! PROFESJONALIŚCI, KTÓRZY URODZILI SIĘ, MIESZKAŁI, PRACOWALI I STUDIOWALI NA RÓŻNYCH KIERUNKACH ZA GRANICĄ, PRZYBYLI DO KOWNA Z WIELU POWODÓW, WSPÓŁPRACUJĄC Z LOKALNYMI MIESZKAŃCAMI, PRZEDSIĘBIORCAMI I POLITYKAMI. BIURA, SZPITALI, SZKOŁY, BUDYNKI MIESZKALNE, BUDYNKI PRZEMYSŁOWE, INNE ZNAKI I PUNKTY CENTRALNE NOWOCZESNEGO – I MODERNISTYCZNEGO – MIASTA POWSTAŁY NIE Z DNIA NA DZIEŃ, ALE... PRAWIE.

KOWNO, EUROPEJSKA STOLICA KULTURY 2022, CORAZ WIĘCEJ UWAGI POŚWIĘCA SWOJEJ HISTORII, KTÓRA CZĘSTO JEST UKRYTA TUŻ OBOK. TEN PRZEWODNIK MODERNISTY UŁATWI JEJ POZNANIE – NAWET JEŚLI KTOŚ URODZIŁ SIĘ I WYCHOWAŁ W KOWNIE.

ZAKTUALIZOWANO W 2025

FELIKSAS VIZBARAS 1880–1966

Oprócz wielu modernistycznych arcydziel w Kownie, biografie tego architekta, który ukończył studia w Rydze i pracował na Ukrainie do 1918 r., uzupełniają również takie budynki, jak rezydencja Antanasa Smetony. Vizbaras był również odpowiedzialny za budowę portów w Kownie i Świątę. W 1940 r. przeniósł się do Niemiec.

VLADIMIRAS DUBENECKIS 1888–1932

Jeden z pionierów litewskiej architektury nowoczesnej, promotor stylu narodowego. Dubeneckis urodził się w rodzinie litewskich zesłańców w Rosji, studiował architekturę na Akademii Sztuk Pięknych w Petersburgu, przeniósł się na Litwę w 1919 r. Projektował również scenografie do sztuk teatralnych, był jednym z założycieli Litewskiego Stowarzyszenia Artystów oraz Litewskiego Związku Inżynierów i Architektów. Całe miasto uczestniczyło w pogrzebie Dubeneckisa – procesja rozciągnęła się wzdłuż całej alei Vytauto.

KAROLIS REISONAS 1894–1981

Ten Łotysz, który ukończył Wydział Architektury Instytutu Inżynierów Cywilnych w Petersburgu, otrzymał obywatelstwo litewskie dopiero w 1932 r., choć już wtedy pracował jako inżynier w Kownie, kierownik Działu Budownictwa. Po wojnie wyemigrował do Australii, gdzie był zatrudniony w wydziale architektury w Adelajdzie. Co ciekawe, został katolikiem podczas pracy przy kościele Zmartwychwstania Pańskiego.

EDMUNDAS ALFONSAS FRYKAS 1876–1944

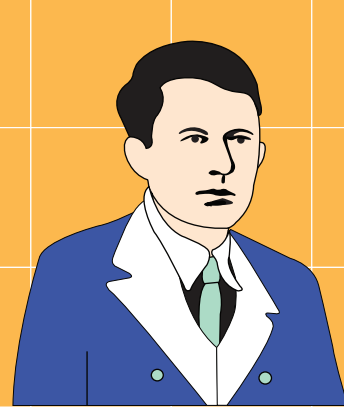
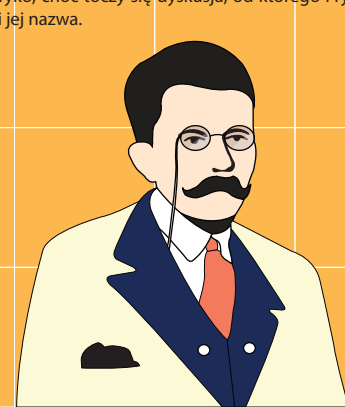
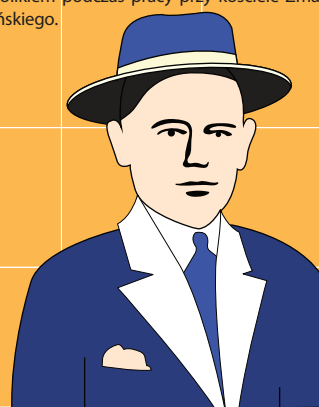
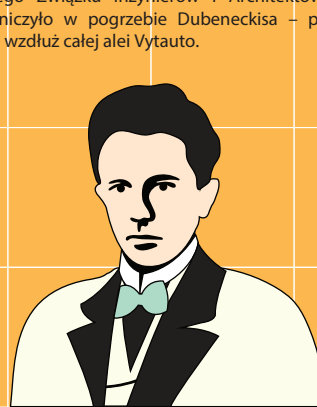
Urodzony w Kownie w rodzinie architektów, Edmundas Alfonsas studiował w Instytucie Inżynierów Cywilnych w Petersburgu, praktykę architektoniczną rozpoczął w Gruzji. Oprócz wielu budynków w Kownie, zaprojektował także dworce kolejowe i kilka kościołów w innych litewskich miastach. W dzielnicy Žaliakalnis znajduje się zakrzywiona ulica E. Fryko, choć toczy się dyskusja, od którego Frykasa pochodzi jej nazwa.

ARNAS FUNKAS 1898–1957

Zwolennik postępowego funkcjonalizmu urodził się w Smolensku, ale w wieku 20 lat osiadł w Kownie. Przywiązywał dużą wagę do konstrukcji budynków, był również zainteresowany projektowaniem wnętrz. Po wojnie wykładał na Uniwersytecie Bałtyckim w Niemczech.

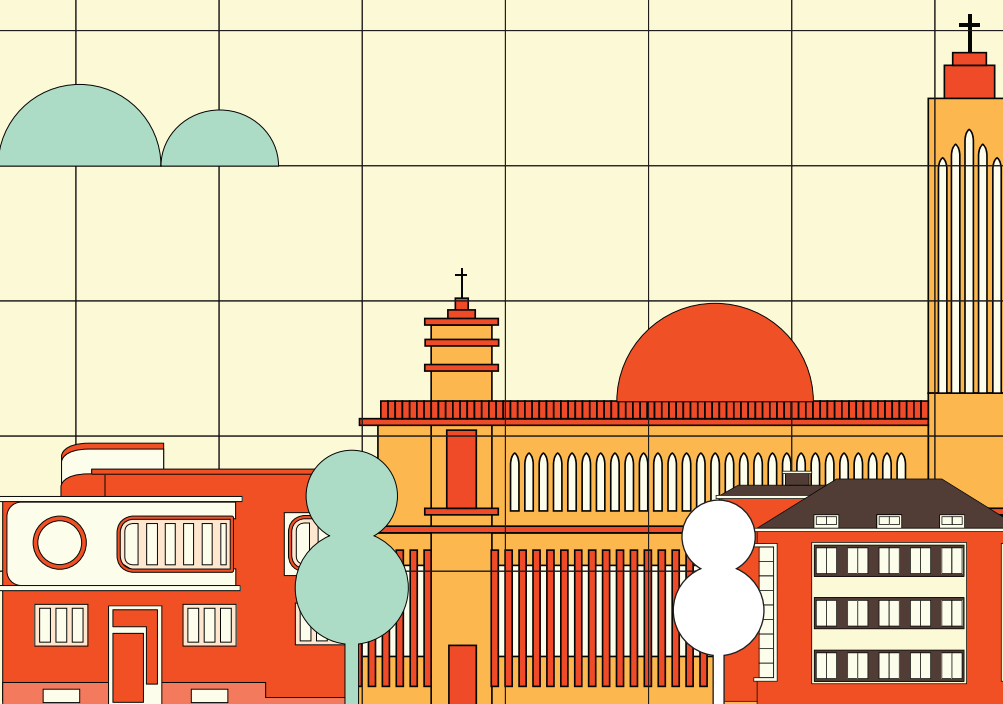
VYTAUTAS LANDSBERGIS-ŽEMKALNIS 1893–1993

Członek jednej z najśłynniejszych litewskich dynastii ma nie tylko bardzo bogatą spuściznę, ale także barwną biografię. Architekt, który przybył na Litwę z Rosji w 1904 r., studiował w Rydze, Kownie i Rzymie, był ochotnikiem w walce o niepodległość, pełnił funkcję ministra w Rządzie Tymczasowym, następnie przeniósł się do Niemiec, potem do Australii i powrócił na Litwę w 1959 r., gdzie kontynuował pracę w swoim zawodzie przez kilka kolejnych dziesięcioleci.

Kaunas

PRZEWODNIK MODERNISTY

WIĘCEJ

Książki, encyklopedie, strony internetowe, wycieczki, audycje, aplikacje na telefon – odnosi się wrażenie, że każdego miesiąca pojawia się jakaś inicjatywa spojrzenia na modernistyczne dziedzictwo architektoniczne Kowna z nowej perspektywy. Im więcej kątów, tym lepiej zarówno dla mieszkańców, jak i turystów odkrywających to miasto, czyż nie tak? Oto nasi faworyci:

- „KAUNAS MODERNISM”
- „EKSKURSAS”
- TARPUKARIO ARCHITEKTURA.LT
- MODERNIST.KAUNAS.LT
- CENTRUM BADAŃ ARCHITEKTURY I URBANISTYKI – AUTO.LT
- ARCHIMEDE.LT
- KOWNO – MIASTO DESIGNU UNESCO
- ZNAK DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO
- „OPTIMIZMO ARCHITEKTŪRA”
- „KAUNAS 1918–2015. ARCHITEKTŪROS GIDAS”
- APLIKACJA „TARPUKARIO ARCHITEKTŪRA”

Tę i więcej zdigitalizowanych tras można znaleźć na stronie: kaunastika.lt
Ulotka jest finansowana przez Unię Europejską za pośrednictwem Biura Znak Dziedzictwa Europejskiego.

INFORMACJE TURYSTYCZNE

Kaunas

Laisvės al. 36, Kowno | +370 616 50991
Rotušės a. 15, Kowno | +370 620 90619
info@kaunas.lt | visit.kaunas.lt

EUROPEAN HERITAGE LABEL
EHLBUREAU
Kaunas
Tutlin CITY OF INSPIRATION

BUDYNKI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

DOMY MIESZKALNE

1 BUDYNEK GŁÓWNY DAWNEJ POCZTY LITEWSKIEJ

Feliksas Vizbaras, 1931 r.
Laisvės al. 102

Organiczne połączenie swojskości i modernizmu jest unikalną cechą tego budynku. Usługi pocztowe nie są już tutaj świadczone, ale przestrzeń stworzona przez Vizbaras w 2022 r. służyła wielu ideom Europejskiej Stolicy Kultury i stała się kreatywnym domem dla Ukraińców osiadłych w Kownie. Przyszłe plany dotyczące Poczty Głównej obejmują przekształcenie jej w otwarty i nowoczesny Narodowy Instytut Architektury i Muzeum.

2 BUDYNEK SPÓŁKI „PAŽANGA”

Feliksas Vizbaras, 1934 r.
Laisvės al. 53

Redakcje gazet, sklep, restauracja z tarasem na dachu – to dzieło Feliksasa Vizbarasa nigdy nie spalo w okresie międzywojennym. Podczas okupacji sowieckiej wewnętrzna logika budynku została zniszczona, później działali tu uniwersytet, a teraz puste przestrzenie czekają na lepsze czasy.

3 BUDYNEK SPÓŁKI „PIENOCENTRAS”

Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1932 r.
Laisvės al. 55

Genialna prostota i wielofunkcyjność ciasnej narożnej działki wydaje się wyprzedzać swoje czasy. Po eksmisji uniwersytetu z budynku, „Pienocentras” ożywa teraz tylko przy specjalnych okazjach, takich jak np. Tydzień Designu.

4 GŁÓWNA KOMENDA POLICJI OKRĘGU KOWIEŃSKIEGO (DAW. URAD OKRĘGU KOWIEŃSKIEGO)

Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1933 r.
Laisvės al. 14 / Vytauto pr. 91

Można powiedzieć, że ci, którzy nigdy nie byli w przynajmniej jednym z skrzydeł tego budynku, mają szczęście. Surowość i solidność architektury, zarówno w okresie międzywojennym, jak i dziś, jest „w zgodzie” z przeznaczeniem budynku, a najlepiej oglądać go z drugiej strony od alei Vytauto.

5 WYDZIAŁ TECHNOLOGII CHEMICZNYCH UNIWERSYTETU TECHNICZNEGO W KOWNIE (DAW. LABORATORIUM BADAWCZE)

Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1935 r.
Radvilėnų pl. 14

Ciekawe, czy studenci, którzy kręcą się po wydziale, zdają sobie sprawę, że mają wyjątkową okazję do codziennego obcowania z historią? Wysokiej klasy aparatura, wykonana na zamówienie za granicą, nie została zabrana i zabrana przez okupantów tylko dlatego, że była... starannie wbudowana w szkielet podczas budowy laboratorium.

6 BIBLIOTEKA AŽULYNO (BIBLIOTEKA PUBLICZNA OKRĘGU KOWIEŃSKIEGO, DAW. IZBA HANDLU, PRZEMYSŁU I RZEMIOSŁA)

Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1938 r.
K. Donelaičio g. 8

Jednym z symboli ulicy K. Donelaičio, ważnej arterii centrum miasta, jest budynek, którego wartości i okazalści nie umniejszają fakt, że po wojnie mieściła się w nim biblioteka, której pracownicy bardzo dbali o otoczenie. Nawiasem mówiąc, budynek ten miał stanąć obok Muzeum Wojskowego

7 DOM ROMANASA POLOVINSKISA

Arnas Funkas, 1932 r.
K. Donelaičio g. 22

Wygląda „po kowieński” elewacja domu czyni wyjątkową scenerię kolor. Być może ten sąsiedzieli Żaliakalnis powinien zostać wpisany na listę domów mieszkalnych, ale dziś jest częściej wykorzystywany przez pracowników biur.

8 GŁÓWNY BUDYNEK LITEWSKIEGO UNIWERSYTETU SPORTU (DAW. BUDYNEK WYCHOWANIA FIZYCZNEGO)

Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1934 r.
Sporto g. 6

Budynek, „obdarowany” przybudówkami podczas okupacji sowieckiej, miał być znacznie większy, ale plany architekta zostały zakłócone przez kryzys gospodarczy. Dziś jednak budynek i przylegające do niego inne obiekty sportowe tworzą atletyczne zgrabną całość.

9 HALA SPORTOWA W KOWNIE

Anatolijus Rozenblumas, 1939 r.
Derkūno al. 5

Po tym, jak Litwini wygrali Mistrzostwa Europy w 1937 r., koszykówka szybko stała się tak popularna, że w 1939 r. postanowiono zorganizować mistrzostwa w Kownie. Ale gdzie? Wszyscy architekci zgodnie kiwali głowami i odmówili podjęcia się tak złożonego projektu – budowy pierwszej hali do koszykówki na kontynencie w tak krótkim czasie. Ale nie Anatolijus Rozenblumas, najświeższy inżynier tamtych czasów. Wszyscy kibice kowieńskiej drużyny „Žalgiris” są mu wdzięczni do dziś.

10 GŁÓWNY BUDYNEK LITEWSKIEGO UNIWERSYTETU NAUK O ZDROWIU (DAW. WYDZIAŁ MEDYCZNY UNIWERSYTETU WITOLDA WIELKIEGO)

Vladimiras Dubeneckis, 1933 r.
A. Mickėvičiaus g. 9

Budynek, wzorowany na Uniwersytecie Brukselskim, warto również oglądać z ulicy Špaustuviniukų, gdzie wygląda znacznie bardziej nowoczesnie. Co ciekawe, podczas okupacji sowieckiej w piwnicy potajemnie przechowywano szczątki pilotów Stepanasa Dariusia i Stasysa Griėnasa. A nieco wcześniej zbudowano pierwsze na Litwie krematorium.

11 KWATERY OFICERSKIE GARNIZONU KOWIEŃSKIEGO

Stasys Kudokas, Kazys Kriėčiūkaitis, Jonas Kova-Kovalskis, 1937 r.
A. Mickėvičiaus g. 19

Już z zewnątrz reprezentacyjny budynek zapiera dech w piersiach swoim subtelnym, ponadczasowym charakterem. Bogata symbolika występuje również wewnątrz, dlatego konieczne należy poświęcić godzinę na spacer po przestrzeniach, które nie przynoszą wstydu nawet najwyższemu władzom.

12 MUZEUM WOJSKOWE IM. WITOLDA WIELKIEGO I NARODOWE MUZEUM SZTUKI IM. M. K. ČIURLIONISA

Vladimiras Dubeneckis, Karolis Reisonas, Kazys Kriėčiūkaitis, 1936 r.
K. Donelaičio g. 65 / V. Putvinskio g. 55

Nie wszyscy goście Kowna wiedzą, że dwa największe muzea w mieście mieszczą się pod jednym dachem! Budynek, który niby korona (elewacja Muzeum Čiurlionisa rzeczywiście przypomina koronę!) zstąpił na tymczasową stolicę, jest zbyt duży, aby można było zwiedzić jego wystawy i obejrzeć architekturę w ciągu jednego dnia. A do tego ogród Muzeum Wojskowego, ognisko państwowości, inspirowane przykładami z Francji i Włoch.

13 URZĄD MIASTA KOWNA (DAW. KASY OŚCZĘDNOŚCIOWE)

Arnas Funkas, Adolfas Lukošaitis, Bronius Elzbergas, 1940 r.
Laisvės al. 96

Chociaż budynek nie został ukończony przed okupacją, a jego funkcja została zmieniona, jest tu wiele do obejrzenia. Wzrok przyciągają obrotowe drzwi, elementy narodowe we wnętrzu, które przetrwały okupację, a także unikalny szklany sufit w Wielkiej Sali.

14 KOLEJKA LINOWA W DZIELNICY ALEKSOTAS

1935 r.
Amerikos lietuvių g. 6

To cud, że dwie kolejki linowe, które stały się symbolami modernizacji miasta w okresie międzywojennym, przetrwały i do dziś są w codziennym użytku. Podczas przejażdżki panoramą dzielnicy Aleksotas jest jeszcze piękniejsza.

15 KOLEJKA LINOWA W DZIELNICY ŻALIAKALNIS

1931 r.
Aušros g. 6

Starsza siostra kolejki linowej w Aleksotas zabiera na Żaliakalnis w ciągu 1 min. 38 sek. Na wzgórze można wjechać za darmo rower!

16 GŁÓWNY BUDYNEK UNIWERSYTETU TECHNICZNEGO W KOWNIE (DAW. BANK ROLNY)

Karolis Reisonas, 1935 r.
K. Donelaičio g. 73

O tym, że budynek ten był niedgdy miejscem, w którym decydowano o losach rolników, można się domyślić, trzymając głowę wysoko i patrząc na płaskorzeźby autorstwa Salomei Neris, Bernardasa Bučas. Co ciekawe, bank został zaprojektowany tak, aby znajdował się w cieniu Muzeum Wojskowego.

17 BAZYLIKA ZMARTYCHWSTANIA PANKIEGO

Karolis Reisonas, I. 1933–2004
Žemaičių g. 31A

Bardzo wydłużona w czasie budowa symbolu niepodległej i siłnej Litwy, przetrwana okupacją sowiecką (przez prawie pół wieku świątynia funkcjonowała jako zakład radiotechniczny), zdaje się oddawać sens jego przeznaczenia. Potęga bazyliki jest wynikiem wysiłku wielu osób i drobnych detali. Imponujące jest nawet to, że lotewski architekt Karolis Reisonas został katolikiem realizując ten projekt.

18 KOŚCIÓŁ EWANGELICKO-REFORMOWANY

Karolis Reisonas, 1937 r.
E. Ožėkėnės g. 41

Wchodząc na wzgórze w alei Savanorių, gdy drzewa są jeszcze bez liści, można zobaczyć, jak podobne są dwa dzieła tego samego architekta, które, nawiasem mówiąc, nie zostały ukończone przed okupacją. Kościół, w którym mieści się zarówno stołówka, jak i sala gimnastyczna, nie cieszy się taką uwagą jak Bazylika Zmartwychwstania Pańskiego, ale istnieje prawdopodobieństwo, że budynek zostanie przekazany parafii. A co dalej?

19 KOŚCIÓŁ NAJŚWIĘTSZEGO SERCA JEZUSOWEGO W KOWNIE

Algirdas Šalkauskis, Adolfas Netyksa, Pranas Markūnas, I. 1935–1938
A. Juozapavičiaus pr. 60

Dach budynku stanowi jeden z pierwszych w kraju przykładów cienkościennej żelbetowej konstrukcji skropowej. Modernistyczny przyszłości dzielnicy Żaliakalnis, pod jej budowę wydzielono działkę obok Bazyliki Zmartwychwstania, więc nie dziwnego, że szkoła sokoła stała się prestiżowa i zachowała swój status przez wiele lat.

20 GIMNAZJUM JONASA JABLONSKISA (DAW. SZKOŁA POZĄTKOWA)

Antanas Jokimas, 1932 r.
Aušros g. 3

Jest to pierwsza szkoła na Litwie, zaprojektowana w oparciu o zaawansowane zasady funkcjonalne. W ramach strategii dotyczącej przyszłości dzielnicy Żaliakalnis, pod jej budowę wydzielono działkę obok Bazyliki Zmartwychwstania, więc nie dziwnego, że szkoła sokoła stała się prestiżowa i zachowała swój status przez wiele lat.

21 KINO „AUŠRA”

Autor nieznany, 1939 r.
Aušros g. 18

Możąc pomieścić 800 widzów, było to największe z 16 (!) kin w Kownie, które kusiło nie tylko repertuarem, ale także „automatycznym oczyszczaczem powietrza” i umundurowanym personelem. Dziś mieści się tu klub squasha.

22 PROGIMNAZJUM VAIZGANTASA UNIWERSYTETU TECHNICZNEGO W KOWNIE (DAW. GIMNAZJUM ŚANČIU)

Stasys Kudokas, 1938 r.
Skudo g. 27

Budowa i wyposażenie imponującego budynku kosztowały w okresie międzywojennym aż milion litów. Szkołę tę ukończył pisarz Jurgis Gimberis, aktorka Monika Mironaitė i wiele innych znanych osobistości z dzielnicy Śančiai.

23 KINO „ROMUVA”

Nikolajus Mačiulskis, 1940 r.
Laisvės al. 54

W mieście musi być przynajmniej jedno zabytkowe kino, czyż nie tak? A rezydencja w stylu art deco, lubiana przez mieszkańców Kowna i odnowiona, funkcjonuje obecnie nie tylko jako tradycyjna przestrzeń kinowa. Można tu wziąć udział w interesujących wydarzeniach, festiwalach, koncertach i przedstawieniach teatralnych.

24 KINO „PASAKA”

Juozas Segalaukas, Jokūbas Rabinavičius, A. Daškevičius, 1940 r.
Savanorių pr. 124

Jedno z ostatnich kin wybudowanych w czasach Pierwszej Republiki nie było ani zbyt funkcjonalne, ani najnowocześniejsze. Wynagradzała to jednak elewacja w stylu art deco, która do dziś robi wrażenie na przechodniach. Rozlokowane w nim centrum rozrywki działa jednak raczej po cichu.

25 KINO „DAINA”

Stasys Kudokas, Antanas Breimeris, 1936 r.
Savanorių pr. 76

W tamtych czasach to kino było jednym z najnowocześniejszych w mieście. I pierwszym, które nie mieściło się przy alei Laisvės. Miało nawet neon! Po dziesięcioleciach ciszy budynek, nabyty przez kochających Kowno prywatnych inwestorów znów tętni życiem – jest starannie przebudowywany i przygotowuje się do przekształcenia w wielofunkcyjne centrum kultury i sztuki, z ofertą, ciekawą nie tylko dla mieszkańców dzielnicy Żaliakalnis.

26 GIMNAZJUM SZTUKI W KOWNIE (DAW. WILLA JUOZASA I JADVYGII)

Feliksas Vizbaras, 1932 r.
Dainavos g. 1

Nie każdy budynek w dzielnicy Żaliakalnis ma własne schody prowadzące do centrum miasta! Okupacja beżlistnie niszczyła aurę ekskluzywnych willi tworzonej przez wielu ważnych gości premiera i jego żony w okresie międzywojennym. Rezydencja przetrwała jednak reinkarnację – zaraz po wojnie mieściła się w niej pierwsza w kraju średnia szkoła artystyczna, która wykształciła pokolenie utalentowanych mieszkańców Kowna.

27 DOM ARTYSTÓW W KOWNIE (DAW. NUNCJATURA APOSTOLSKA)

Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1931 r.
V. Putvinskio g. 56

Chociaż Watykan jest często wymieniany w odniesieniu do tego ośrodka kulturalnego miasta, trzeba wiedzieć, że wysłannicy Stolicy Apostolskiej nigdy się do niego nie wprowadzili, chociaż budynek jest jedynym w Kownie zaprojektowanym specjalnie dla ambasady. Musiał zostać zaadaptowany na potrzeby szpitala dziecięcego, a prawie pół wieku temu wprowadzili się do niego artyści. Na długo!

28 PAŃSTWOWA FILHARMONIA W KOWNIE (DAW. BUDYNEK MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI I SEJMU)

Edmundas Alfonsas Frykas, 1929 r.
L. Sapiegos g. 5

Neoklasycyzm, art deco, motywy narodowe – „nieporęczna” działka okazała się wielofunkcyjna i udało się na niej zastosować wiele kreatywnych rozwiązań, które z wielkim sukcesem przekształcono kilka dekad później. Słuchając koncertu muzyki klasycznej, trudno uwierzyć, że siedzi się w miejscu, w którym kiedyś uchwalano ustawy.

29 BUDYNEK STRAŻY POŻARNEJ

Edmundas Alfonsas Frykas, Pranas Markūnas, 1932 r.
I. Kanto g. 1

Kto by pomyślał, że w okresie międzywojennym remiza strażacka była również centrum biznesowym i usługowym, w którym mieściła się nawet Biblioteka Publiczna im. V. Kudirki. Budynek łączący ulicę I. Kanto i Nemuno jest bez wątpienia najciekawszym na Litwie z taką funkcją.

30 BANK LITWY

Mykolas Songaila, 1929 r.
Maironio g. 25

Monumentalny kształt i luksusowe wnętrza są świadectwem dużych ambicji Pierwszej Republiki. Choć dzisiaj wzięty w banku trzeba zaplanować z wyprzedzeniem (wycieczki są rzadko organizowane), jest to jedna z największych przyjemności odkrywania tajemnic międzywojennego Kowna!

31 DOM SUGIHARY (DAW. WILLA MINISTRA EDUKACJI JUOZASA TONKŪNASA, KONSULAT JAPONII)

Juozas Milvydas, 1939 r.
Vaizganto g. 30

Typowa dla dzielnicy Żaliakalnis, ale przez to nie mniej uroczą willa na zboczu wzgórza ma szczególne znaczenie historyczne. Była to rezydencja Chiune Sugihary, japońskiego konsula, który uratował tysiące Żydów przed Holocaustem.

32 CENTRUM MEDYCZNY SPORTOWEJ W KOWNIE (DAW. DOM TOWARZYSTWA ŻYDOWSKIEGO „OZE”)

Krečmeris, Šragenheimas, Grigorijus Mazelis, 1936 r.
D. Paskos g. 1

Zaskakujący przykład modernizmu i art deco w wąskiej uliczce – projekt ograniczony zaadaptowany do Kowna. Niestety, został on mocno zmodyfikowany podczas renowacji w 1979 r.

33 KLINIKI LITEWSKIEGO UNIWERSYTETU NAUK O ZDROWIU W KOWNIE (DAW. KLINIKI UNIWERSYTETU WITOLDA WIELKIEGO)

Urbanas Cassanas, Elie Ouchanoffas, Feliksas Bielinskis, 1936 r.
Eivenių g. 2

Można powiedzieć, że najbardziej ambitny projekt budowlany w Pierwszej Republice realizowany jest do dziś – część Klinik jest remontowana, a w pobliżu powstają nowe budynki. Warto zaznaczyć, że po wybuchu wojny elewacja Klinik została pokryta kamuflażem.

34 DOM POŁOŹNICZY PRANASA MAŽYLISA (DAW. SZPITAL PRANASA MAŽYLISA)

Romanas Steikūnas, 1936 r.
V. Putvinskio g. 3

Jeden z najbogatszych lekarzy na Litwie zainwestował swoją fortunę dla dobra przyszłości – od ponad 80 lat codziennie przychodzi tu na świat nowi mieszkańcy Kowna.

35 PRZYCHODNIA CENTRO (DAW. KASY CHORYCH)

Antanas Novickis, Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1935 r.
A. Mickėvičiaus g. 4

To, co dziś jest powściągliwe i stylowe, było nowoczesne i postępowe w okresie międzywojennym. Był to również jeden z pierwszych specjalistycznych budynków medycznych na Litwie, nadający ton innym miastom.

36 MECZET

Vaclovas Michnevičius, Adolfas Netyksa, 1933 r.
Totorių g. 6

Jedyny murywany meczet w krajach bałtyckich został zbudowany jako pomnik na cześć Witolda Wielkiego, który sprowadził i osiedlił Tatarów na Litwie.

37 DAW. WYDAWNICTWO „ŠVIESA”, AUTOMATYCZNA CENTRALA TELEFONICZNA

Feliksas Vizbaras, 1935 r.
E. Ožėkėnės g. 10

Ci, którzy znają stolicę Niemiec, dostrzegą w tym budynku, który powstał w niecały rok, cechy berlińskiej fabryki silników elektrycznych. I tylko z zewnątrz wygląda on spokojnie i monotonicznie.

38 BANK ŻYDOWSKI (WŁĄCZONY W MUZEUM ZOOLOGICZNE)

Grigorijus Mazelis, Mikas Grodzenskis, 1925 r.
Laisvės al. 106

Kompleks, w którym nie brakowało elementów w stylu art deco, przyciągał odwiedzających w okresie międzywojennym tętniącym życiem pasażem, kinem i biblioteką. Warto odwiedzić sekcję gadów Muzeum Zoologicznego, gdzie zachowały się niektóre konstrukcje banku. A od strony ulicy E. Ožėkėnės również tylna elewacja.

39 III BUDYNEK UNIWERSYTETU TECHNICZNEGO W KOWNIE (DAW. BUDYNEK ATEITINKASŲ (KATOLICKA ORGANIZACJA MŁODZIEŻOWA))

Feliksas Vizbaras, Algirdas Šalkauskis, 1929 r., 1933 r.
Laisvės al. 13

Znakomitą tempa rozwoju tymczasowej stolicy jest to, że modernistyczny budynek, mający zaledwie kilka lat, został odnowiony i zmodyernizowany. Nawiasem mówiąc, dom, który został zaprojektowany jako czterokondygnacyjny, stał się pięciokondygnacyjny poprzez usprószczanie elewacji, co jest również oznaką przemysłowej ekonomii.

40 URZĄD MEDYCZNY WOJENNEJ WOJSKA LITEWSKIEGO IM. DR. JONASA BASANAŲIČIUSA (DAW. SZPITAL CHORÓB OGZU, NOSA I GARDŁA)

Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1930 r.
Vytauto pr. 49

W pierwszej klinice uniwersyteckiej w kraju rzeczywiście leczyl się patriarcha narodu, a po jego śmierci szpital otrzymał obecną nazwę.

41 TERYTORIALNE KASY CHORYCH W KOWNIE (DAW. DOM SPOKOJNEJ STAROŚCI STOWARZYSZENIA ŚW. WINCENTEGO A PAULO)

Karolis Reisonas, 1939 r.
Aukštaičių g. 10

Książd Simonas Morkūnas włączył wszystkich w szlachetny cel budowy tego domu, a architekt Reisonas wykonał swoją pracę za darmo. Niestety, osoby starsze nie cieszyły się długo tym wyjątkowo sympatycznym i bardzo nowoczesnym budynkiem – po zajęciu Litwy utworzono tu szpital gruźliczy.

42 CENTRUM KULTURY W KOWNIE „TAUTOS NAMAI” (DAW. PALAC PRACY)

Adolfas Lukošaitis, Antanas Novickis, 1940 r.
Vytauto pr. 79

Od stołówki i czytelnicy po teatr i hotel – nie było na Litwie innego miejsca, które oferowałyby taki zakres usług dla pracowników. Co prawda przez bardzo krótki czas, dopóki gestapo nie przejęło budynku. W czasach sowieckich w tym umiarkowanym architektonicznie domu mieścił się Pałac Związków Zawodowych, a obecnie jest on dostosowywany do potrzeb XXI wieku.

43 KRAJOWY URZĄD DS. GRUNTŲ (DAW. FIRMA UBEZPIECZENIOWA „LIETUVOS LLOYDAS”)

Arnas Funkas, 1938 r.
L. Sapiegos g. 10

Chociaż tymczasowa stolica szybko się rozwijała, niewiele prywatnych firm zdecydowało się na budowę własnej siedziby. Ubezpieczycielom tak bardzo spodobało się dzieło Funkasa, że wykorzystali rysunek jego elewacji na swoim papierze firmowym.

44 FIRMA „KAUNO VANDENYS” (DAW. STACJA WODOCIĄGOWA DZIELNICY ŻALIAKALNIS)

Stasys Kudokas, Feliksas Bielinskis, 1938 r.
Aukštaičių g. 43

Być może najbardziej znaną rzeźbą w dzielnicy Żaliakalnis jest „Nosiciel wody” (rzeźb. Bronius Pundzius), który zdołał stację wodociągową, ważny element miasta. Zbudował ją inżynier Stepanas Kaizys, przemysł na Litwie japonista, sygnatariusz. Znajdują się tu również schody Kauko prowadzące do centrum Kowna, choć te autentyczne z okresu międzywojennego zostały zniszczone przez wojnę.

45 ZESPÓŁ BUDYNKÓW SPÓŁKI „PIENOCENTRAS”

Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, Bronius Elzbergas, Jonas Kova-Kovalskis, 1939 r.
Karalius Mindaugo pr. / Drietičio g.

Wszyscy znają spółkę „Pienocentras” przy fontannie, ale pałac jest tylko reprezentacyjnym budynkiem firmy. Prawdziwe życie mieszczańskie toczyło się nad brzegiem Niemna i nazywało trendy na całej Litwie. Teraz można tu zamieszkać!

46 MUZEUM LITERATURY DZIECIĘCEJ (DAW. DOM SŁEŻEVIČIUSŲ)

Leonas Ritas, 1932 r.
K. Donelaičio g. 13

Premier Mykolas Sleževičius i jego żona Dama wynajęli część pokoi w swojej miejskiej willi, której piękno można podziwiać na dziedzińcu wewnętrznym. Wśród mieszkańców był m.in. pisarz Petras Cvikla. Symboliczne jest to, że obecnie działa tu oddział Muzeum Literatury Litewskiej Maironisa.

47 BIURO PRZEDSTAWICIELA RZĄDU (DAW. DOM ELŠTEINŲ)

Leiba Zimanas, Isaakas Trakmanas, 1935 r.
L. Sapiegos g. 4

Dziś nie można powiedzieć, że w tym lakonicznym budynku w okresie międzywojennym mieszkali bogaci kowieńscy biznesmeni. Nawiasem mówiąc, dom w kształcie sześciąna zdobył nagrodę za najpiękniejszą elewację w mieście zaraz po wybudowaniu.

48 DOM LAPĖNASA

Feliksas Vizbaras, 1932 r.
Kęstutis g. 38

Dom Jonasas Lapėnasa, dyrektora firmy „Maistas” i założyciela zakładu „Pažanga”, jest jednym z trzech „drapaczy chmur” Kowna z tamtego okresu, który rozkwitł w 2017 r. po renowacji. Wnikliwi muślici architektury znajdą podobieństwa z Poczta Główną.

49 WILLA STASYSA KUDOKASA

1938 r.
V. Mykaloičio-Putino g. 11

Podczas zbliżania się po wąskich schodach do dzielnicy Żaliakalnis, wzrok przyciąga ekspresyjna brama prowadząca do ogrodu, niczym małych Włoch. Znajduje się w nim dom jednego z najsłynniejszych międzywojennych twórców. Czy może być bardziej odpowiedzialne zajęcie dla architekta?

50 DOM SPÓŁDZIELNI „TULPĖ”

Antanas Macijauskas, 1926 r.
A. Mickėvičiaus g. 15

Jest to jeden z pierwszych spółdzielczych bloków mieszkalnych w Kownie, którego architektura odzwierciedla poszukiwanie stylu narodowego.

51 DOM SPÓŁKI „BUTAS”

Jonas Kriėčiūkaitis, 1932 r.
Trakų g. 5

Ten minimalistyczny dom był zamieszkały przez najwyższych rangą urzędników Sądu Najwyższego Litwy, w tym ojca architekta Antanasa Kriėčiūkaitisa. Mieszkała w nim również rodzina Vytautas Kavolis, profesora i socjologa z Harvardu.